Załącznik do uchwały Nr XXVIII/191/2010
Rady Gminy Garwolin
z dnia 14 września 2010 r.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY GARWOLIN

na lata 2010 – 2032

Garwolin, lipiec 2010 roku

Spis treści

1. WPROWADZENIE 3
2. CEL I ZADANIA PROGRAMU 4
3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego 5
4. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest i przepisy prawne dotyczące postępowania z tymi wyrobami 6
5. Informacje o ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Garwolin 9
6. ZAŁOŻENIA PROGRAMU 10
6.1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest 11
6.2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania 11
6.3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej 11
6.4. Mobilizowanie właścicieli obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest 12
6.5. Eliminacja powstawania „dzikich" wysypisk z odpadami zawierającymi azbest 12
6.6 Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom 12
6.7. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu 13
7. Finansowe aspekty realizacji programu 14
8. Harmonogram realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Garwolin" 16
9. Podsumowanie 16
10. Załączniki 18
10.1. Inwentaryzacja azbestu na terenie gminy Garwolin (stan na 31.07.2010 r.) 18
10.2. Oświadczenie-informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania 19

1. WPROWADZENIE

Gmina Garwolin od 2010 roku przystępuje do „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 maja 2002 roku.

Program ten zakłada oczyszczenie do 2032 roku terytorium Polski z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest. Program nakłada na gminy następujące zadania:

1. Uwzględnienie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami.
2. Współpracę z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem.
3. Przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu.
4. Przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu".

Azbest jest znany od kilku tysięcy lat, a szerokie zastosowanie uzyskał w ostatnich 100 latach. Służył on do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych, elewacyjnych oraz rur. Trwałość płyt azbestowo - cementowych szacuje się na 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. Korodujące wyroby zawierające azbest uwalniają pył azbestowy, który wnikając do organizmu wywołuje poważne choroby układu oddechowego. W 1980r. z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45% pokryć dachowych i fasadowych. Po 15 latach udział tych płyt w nowobudowanych pokryciach dachowych, zmniejszył się o 30%. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo-cementowe.

Szacuje się, że na terenie Polski znajduje się ponad 15,5 miliona ton wyrobów zawierających azbest. Ze względu na zagrożenie, jakie stwarzają powinny zostać usunięte ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku.

Produkcja płyt azbestowo – cementowych w Polsce rozpoczęła się w 1907 roku i trwała do roku 1998, kiedy to weszła w życie *ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z 1997r. i Nr 156 z 1998 r.).* W Unii Europejskiej całkowity zakaz importu azbestu, produkcji wyrobów azbestowych oraz obrotu nimi został wprowadzony z dniem 1 stycznia 2005 roku.

Dlatego władze samorządowe Gminy Garwolin mając na uwadze zdrowie mieszkańców oraz prawo Unii Europejskiej podejmują działania w kierunku likwidacji tak niebezpiecznego odpadu, jakim jest azbest.

2. CEL I ZADANIA PROGRAMU

Podstawowym celem „Programu" jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Garwolin, a przez to wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu. Osiągając ten cel Gmina wypełni zobowiązanie, jakie Polska złożyła Unii Europejskiej, deklarując oczyszczenie terenu państwa z azbestu i wyrobów go zawierających do 2032 roku. Gmina Garwolin zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2030 roku. Program zakłada realizację następujących zadań:

1) Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.
2) Opracowanie mapy zagrożeń działania azbestu.
3) Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.
4) Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej.
5) Mobilizowanie właścicieli obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest.
6) Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i innych.
7) Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.
8) Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i innym właścicielom zasobów mieszkaniowych w usuwaniu odpadów zawierających azbest.
9) Przeznaczenie części środków finansowych z budżetu Gminy na realizację Programu.
10) Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym właścicielom zasobów mieszkaniowych i przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu.
11) Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych, użyteczności publicznej i innych będących własnością Gminy.

12) Wymiana rur wodociągowo - kanalizacyjnych z azbestu.
13) Eliminacja możliwości powstawania „dzikich" wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.
14) Oczyszczenie terenów wiejskich i innych terenów publicznych z odpadów azbestowych.
15) Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.
16) Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie jednak pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Rejonami szczególnie środowiskowo zagrożonymi azbestem dla naszej gminy są:

- tereny, na których zabudowana została duża ilość materiałów azbestowo-cementowych, istotnym problemem w ocenie zanieczyszczenia powietrza jest ilość i stan techniczny eksploatowanych obiektów,
- tzw. dzikie wysypiska odpadów na których znajdują się wyroby azbestowo-cementowe,
- obszary, na których wykorzystywano odpady wyrobów azbestowych do celów „gospodarczych”.

Cechą szczególną zanieczyszczenia środowiska azbestem jest praktyczna niezniszczalność włókien azbestu, raz uwolnione do środowiska pozostają w nim na stałe.

Choroby mogą wystąpić nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym.

W związku z powyższym tak ważnym staje się fakt opracowania ściśle określonych zasad bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz gospodarowania odpadami azbestowymi.

4. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest i przepisy prawne dotyczące postępowania z tymi wyrobami

Demontaż pokryć cementowo - azbestowych jest ściśle regulowany przepisami prawnymi. Zawarte są one w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998 roku w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 138, poz. 895).

Według obowiązującego prawa prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne. Prace przy naprawie wyrobów zawierających azbest w obiektach i urządzeniach budowlanych lub prace mające na celu jego usunięcie z obiektu lub urządzenia budowlanego powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego.

Wykonawca prac, polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do:

1) izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
2) ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m przy stosowaniu osłon,
3) umieszczeniu tablic ostrzegawczych o treści:
   "Uwaga! Zagrożenie azbestem", "Osobom nie upoważnionym wstęp wzbroniony",
4) zastosowania odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu.

Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu lub co najmniej zminimalizować pylenie do dopuszczalnych wartości stężeń w powietrzu regulowanych przepisami szczególnymi. Zapewnienie powyższego wymaga:

1) nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywania w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
2) demontażu całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkadzania (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe,
3) odspajania materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

Demontaż wyrobów zawierających azbest nierozerwalnie związany jest z procesem powstawania odpadów. Obecnie jedyną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na odpowiednich składowiskach odpadów niebezpiecznych. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest należy do właściciela nieruchomości (Art. 11 Ustawy o odpadach z dnia 27 czerwca 1997roku - Dz. U. z dnia 13 sierpnia 1997 roku). Jednak poważną przeszkodą jest brak środków finansowych, co uniemożliwia większości właścicielom nieruchomości podejmowanie działań związanych z usuwaniem azbestu, który występuje między innymi w płytach etemitowych pokrywających dachy budynków. Jednym ze sposobów przyspieszenia przez mieszkańców procesu usuwania wyrobów zawierających azbest i jednocześnie zabezpieczenia środowiska przed zagrożeniem spowodowanym nieodpowiednim postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest jest pomoc w sfinansowaniu ze źródeł zewnętrznych np. kosztów usuwania, transportu i unieszkodliwiania powstałych przy tym odpadów.

Obowiązki gminy:

1. opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierającymi azbest),
2. gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
3. przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

1. kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
2. sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
3. usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
4. sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
5. przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
6. sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
7. sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub prezydentowi miasta, wójtowi (dot. osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja informacji o :
   - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (zał. 1),
   - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone (zał. 2).
8. zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot

korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

5. Informacje o ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Garwolin

Na podstawie przytoczonych w poprzednich rozdziałach przepisów, podstawowym obowiązkiem właściciela nieruchomości, na której występują wyroby zawierające azbest jest sporządzanie informacji dotyczących ilości, miejsca i stanu tych wyrobów i przedłożenie jej właściwym terytorialnie organom administracji samorządowej – w przypadku mieszkańców gminy Garwolin - Wójtowi.

W czasie od miesiąca marca do końca czerwca 2010 r. Komisja powołana przez Wójta Gminy przeprowadziła inwentaryzację azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy.

Protokół Komisji stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Programu i prezentuje skalę zjawiska w gminie i skalę zagrożenia dla jego mieszkańców.

Opracowano pisma i ogłoszenia o obowiązku składania informacji o wyrobach zawierających azbest, jak również wzorce druków tych informacji. W akcję zaangażowali się sołtysi każdego sołectwa, u których dostępne były owe druki. Świadczyli oni także swą pomoc w wypełnianiu ankiety-zgłoszenia a następnie zebrane dokumenty przekazali do urzędu gminy.

Na podstawie zebranych informacji w urzędzie gminy założono elektroniczną bazę miejsc występowania azbestu na terenie Gminy Garwolin.

Dane te stanowić będą podstawę do opracowania i przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu.

Szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów budowlanych, w których występują elementy zawierające azbest zawarty jest w elektronicznej bazie danych opracowanej w Referacie Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Gminy Garwolin.

Wyroby azbestowe na terenie gminy to głównie eternit płaski i falisty pokrywający dachy budynków mieszkalnych, inwentarskich, gospodarczych, garaży, obiektów przemysłowych oraz płyty stanowiące elewacje budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych.

Narzędziem wspomagającym proces inwentaryzacji była ankieta (Załącznik nr 2) przeprowadzona wśród właścicieli budynków jednorodzinnych służąca dokładnej analizie ilości wyrobów zawierających azbest.

Po przeprowadzonej analizie danych wynika, że budynki stanowiące mienie komunalne pokryte są materiałami które nie zawierają azbestu tylko na budynku strażnicy OSP w Woli Rębkowskiej stanowiącym własność Gminy znajduje się pokrycie dachowe w postaci płyt azbestowo-cementowych w ilości 300 m2.

Ponadto sieć wodociągowa na terenie gminy jest stosunkowo nowa – początek budowy lata 90- te ubiegłego wieku i podczas budowy nie stosowano już wyrobów zawierających azbest.

Z uwagi na brak ewidencji wyrobów azbestowych usuwanych z terenu gminy przez osoby fizyczne nie można określić dokładnej ilości usuniętych wyrobów. Dopiero przyjęcie i realizacja Programu umożliwią kontrolę tego procesu.

Na terenie Gminy Garwolin nie stwierdza się występowania „dzikich" wysypisk odpadów zawierających azbest (bieżący monitoring prowadzi Wydział Gospodarki Gruntami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa), nie przewiduje się wzrostu ilości wyrobów zawierających azbest z uwagi na obowiązujący zakaz ich stosowania i obrotu. Odpady zawierające azbest będą powstawać jedynie w wyniku prowadzenia prac rozbiórkowych lub remontowych w budownictwie przy wymianie pokryć dachowych.

6. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Garwolin będzie procesem długofalowym ograniczonym możliwościami finansowymi zarówno samorządu jak i mieszkańców. Wykonanie „Programu" powierza się Wójtowi Gminy Garwolin Realizacja programu będzie zgodna z przyjętym celem i przebiegać będzie w następujących obszarach:

6.1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest

Podstawą dla opracowania programu była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i utworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Inwentaryzację przeprowadziła powołana przez Wójta Gminy Garwolin Komisja. Dokonała ona spisu gospodarstw domowych, budynków wielorodzinnych, obiektów przemysłowych, obiektów oświatowych, gdzie stwierdzono występowanie azbestu. Uzyskane podczas inwentaryzacji informacje posłużyły utworzeniu bazy danych o nieruchomościach, na których występują wyroby zawierające azbest.

6.2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania

W ramach edukacji mieszkańców na stronie internetowej gminy utworzona zostanie „zakładka tematyczna", w której bieżąco prezentowane będą:

- akty prawne dotyczące obowiązków postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz regulujących sposób bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
- informacje o zagrożeniu, jakie niesie za sobą azbest,
- informacje o kolejnych działaniach Gminy Garwolin podjętych w celu likwidacji azbestu,
- wzory wniosków na dofinansowanie odbioru i składowanie odpadu,
- aktualny wykaz firm posiadających koncesje na demontaż wyrobów zawierających azbest i transport powstałych odpadów.

6.3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej

Działanie realizowane będzie poprzez:

- system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu,
- dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu w tym: załadunku na terenie nieruchomości, transportu i składowania na składowisku odpadów niebezpiecznych,
- bieżąca aktualizacja informacji na stronie internetowej z przebiegu realizacji Programu,
- udzielanie wszelkich informacji mieszkańcom na temat realizacji Programu.

6.4. Mobilizowanie właścicieli obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest

Działanie realizowane będzie poprzez:

- system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu,
- bieżąca aktualizacja informacji na stronie internetowej z przebiegu realizacji Programu,
- udzielanie wszelkich informacji mieszkańcom na temat realizacji Programu.

6.5. Eliminacja powstawania „dzikich" wysypisk z odpadami zawierającymi azbest

Działanie to realizowane będzie dwutorowo:

- w procesie edukacji związanej z postępowaniem z odpadami azbestowymi, systematycznie budować będziemy świadomość społeczną, co powinno wyeliminować powstawaniem „dzikich" wysypisk tych odpadów,
- bieżąco przeprowadzony będzie monitoring występowania „dzikich" wysypisk z odpadami zawierającymi azbest, a w przypadku stwierdzenia ich występowania będą one likwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Działanie finansowane będzie ze środków przeznaczonych na realizację Programu w danym roku kalendarzowym.

6.6 Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom

Elementem zarządzania Programem jest jego systematyczne monitorowanie. W tym celu powołana zostanie Komisja ds. monitoringu realizacji Programu. W ramach działań monitoringowych określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Garwolin w kolejnych latach realizacji Programu tj.:

- ilości zutylizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest,
- ilości wyrobów azbestowych pozostałych jeszcze do likwidacji.

Raz do roku Komisja będzie przedkładała władzom gminy i mieszkańcom raport przedstawiający wyniki realizacji Programu.

Wskaźniki monitorowania programu.

Lp.	Wskaźniki monitoringu	Jednostka miary
1.	Ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m^2 powierzchni gminy przed rozpoczęciem realizacji programu.	$kg/m^2/rok$
2.	Ilość odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na m^2 powierzchni gminy w kolejnych latach realizacji programu.	$kg/m^2/rok$
3.	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej przed realizacją programu.	%
4.	Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji programu.	%
5.	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest.	PLN/rok
6.	Ilość dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest.	szt.

6.7. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu

Realizacja Programu jest procesem długofalowym w związku z czym zakłada się jego aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych.

HARMONOGRAM REALIZACJI „PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY GARWOLIN NA LATA 2010 - 2030"

Lp.	Działanie		Termin realizacji
1.	Działalność informacyjno-popularyzacyjna w mediach (lokalna prasa, ulotki, strona		przez cały okres realizacji programu
2.	Aktualizacja bazy danych dotyczącej podmiotów i ilości azbestu i wyrobów		
3.	Powołanie Komisji ds. monitoringu Programu		
4.	Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych, zakładowych i innych Usunięcie wyrobów azbestowych z obiektów użyteczności publicznej oraz wymiana rur wodociągowo - kanalizacyjnych	Założenie i prowadzenie rejestru wniosków i ich realizacja zgodnie	2010-2030
		Pozyskiwanie funduszy na realizację	
		Ogłaszanie przetargów na przewoźnika i wyłonienie wykonawcy	
		Odbiór, transport, utylizacja odpadów	
5.	Monitorowanie realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających		Co 5 lat
6.	Przedstawienie Radzie Gminy sprawozdania z przebiegu realizacji Programu		Raz w roku

Usuwanie azbestu i wyrobów go zawierających jest kosztownym przedsięwzięciem. Według danych z 2009 roku transport i utylizacja 1 Mg roku to wydatek rzędu 1 300 zł.

Całkowity koszt usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Garwolin szacowany jest na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji na kwotę 1 375 751,00 zł. Wobec czego, przy założeniu realizacji „Programu" do roku 2030, roczny koszt kształtuje się na poziomie około 57 tys. zł.

Zakłada się, że przyjęcie niniejszego „Programu" w zakresie pomocy mieszkańcom naszej gminy w postaci dofinansowania odbioru, transportu i składowania odpadów zawierających azbest spowoduje dużą intensywność usuwania azbestu w pierwszym okresie obowiązywania „Programu". Wynikiem realizacji „Programu" będzie stopniowe zmniejszanie się ilości rocznie usuwanego azbestu w latach następnych.

Wszystkie dane przedstawione w tabeli dotyczą spisu z natury i należy mieć na uwadze, że inwentaryzacja zawiera dane niepełne i nie przedstawia rzeczywistej sytuacji pod względem ilości występowania wyrobów zawierających azbest.

Całkowita ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest to 167 698 m^2, co przy założeniu, że 1m2 płyty cementowo-azbestowej waży ok. 14 kg daje **2 347,77 ton wyrobów azbestowych znajdujących się na terenie Gminy Garwolin**.

Według danych z Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Garwolinie część wyrobów zawierających azbest została już usunięta i unieszkodliwiona w ubiegłych latach. Ponieważ jednak nikt dotychczas nie prowadził rejestru zutylizowanego azbestu, nie można określić dokładnej ilości usuniętych wyrobów. Dopiero przyjęcie i realizacja Programu umożliwią kontrolę tego zjawiska.

7. Finansowe aspekty realizacji programu

Pod pojęciem usunięcia azbestu rozumie się demontaż, transport oraz składowanie wyrobów niebezpiecznych – zwierających azbest.

W „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” koszt usuwania wyrobów zawierających azbest według cen w 2000 r. oszacowano na ok. 47 miliardów złotych.

W celu ustalenia kosztów usunięcia azbestu z terenu gminy, zebrano informacje od kilku przedsiębiorstw posiadających zezwolenie na tego rodzaju działalność na terenie powiatu garwolińskiego. Dla oszacowania przybliżonych kosztów przedsięwzięcia przyjęto następujące ceny wykonania usługi:

- koszt demontażu i zapakowania płyt falistych – ok. 17 zł/m^2

- koszt transportu i unieszkodliwiania – ok. 15 zł/m^2

- koszty łącznie (demontażu, transportu i unieszkodliwienia) **– ok. 32 zł/m^2 (brutto)**

W związku z powyższymi kosztami szacuje się, że koszty całkowitego usunięcia wyrobów zawierających azbest będą się przedstawiać następująco:

167 698 m^2 x 32 zł/m^2 = 5 366 366 zł

Jak obrazują powyższe wyliczenia usuwanie wyrobów azbestowych jest zadaniem bardzo kosztownym. Zakładając realizację programu do roku 2032, roczny koszt kształtuje się na poziomie **256 923,59 zł.**

W programie założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest odbywać się będzie ze wsparciem finansowym Gminy Garwolin.

Wsparcie dotyczyć będzie dofinansowania kosztów demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów. Odbywać się ono będzie w miarę możliwości ze środków publicznych, Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, pomocowych środków Unii Europejskiej oraz w miarę możliwości z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska.

W przypadku pozyskania środków finansowych z zewnątrz, Urząd Gminy przeprowadzi postępowanie przetargowe mające na celu wyłonienie wykonawcy posiadającego odpowiednie zezwolenia, który wykona usługę polegającą na demontażu, transporcie i utylizacji (składowaniu) odpadów azbestowych.

Jeżeli natomiast dofinansowanie pochodzić będzie ze środków własnych Gminy, bądź z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej będzie ono w kwocie nie większej niż 2000 zł. Rozliczenie z gminą odbywać się będzie na podstawie faktury wystawionej przez posiadającego zezwolenie wykonawcę, po oględzinach kontrolnych komisji oraz złożeniu przez zainteresowanego stosownego wniosku.

Ilość dofinansowanych wniosków oraz wielkość dofinansowania uzależniona będzie od wielkości pozyskanych środków oraz środków własnych Gminy możliwych do przeznaczenia na usuwanie azbestu.

Szczegółowe warunki pomocy finansowej dla osób podejmujących się usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest określone zostaną w odrębnym zarządzeniu Wójta Gminy Garwolin.

8. Harmonogram realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Garwolin”

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji
1.	Opracowanie Zarządzenia Wójta Gminy Garwolin w sprawie warunków dofinansowania działań polegających na usunięciu i unieszkodliwieniu wyrobów zawierających azbest	II kwartał 2011 r.
2.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest	2010 – 2032 r.
3.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	2011 – 2032 r.
4.	Monitoring i ocena realizacji programu	2011 – 2032 r.

9. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc

właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urządzeń zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

10. Załączniki

Załącznik Nr 1

10.1. Inwentaryzacja azbestu na terenie gminy Garwolin (stan na 31.07.2010 r.)

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	
		Płyty azbestowo-cementowe faliste stosowane w budownictwie w m^2	Płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie w m^2
1.	miejsc. Budy Uśniackie	4786,60	984,00
2.	miejsc. Czyszkówek	4270,00	240,00
3.	miejsc. Ewelin	2478,00	210,00
4.	miejsc. Górki	4330,00	200,00
5.	miejsc. Izdebnik	1205,00	308,00
6.	miejsc. Jagodne	2110,00	455,00
7.	miejsc. Krystyna	9622,15	660,57
8.	miejsc. Lucin-Natalia	3451,00	2184,00
9.	miejsc. Miętne	16685,00	880,00
10.	miejsc. Niecieplin	7869,00	834,00
11.	miejsc. Nowy Puznów	2420,00	530,00
12.	miejsc. Rębków	11828,50	588,00
13.	miejsc. Rębków Parcele	7298,00	310,00
14.	miejsc. Ruda Talubska	5767,00	896,00
15.	miejsc. Sławiny	725,00	230,00
16.	miejsc. Stara Huta	5532,00	1201,00
17.	miejsc. Stary Puznów	5375,00	845,00
18.	miejsc. Stoczek	2120,00	180,00
19.	miejsc. Sulbiny	15906,32	631,50
20.	miejsc. Taluba	2728,00	300,00
21.	miejsc. Unin Kolonia	2972,00	300,00
22.	miejsc. Uśniaki	6780,00	350,00
23.	miejsc. Wilkowyja	5521,00	414,00
24.	miejsc. Władysławów	620,00	140,00
25.	miejsc. Wola Rębkowska	11929,96	730,00
26.	miejsc. Wola Władysławowska	3891,75	2618,50
27.	miejsc. Zakącie	2117,00	140,00
	Razem	**150338,28**	**17359,57**

Załącznik Nr 2

10.2. Oświadczenie-informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania

.....
(miejscowość, data)

O Ś W I A D C Z E N I E

Ja niżej podpisany .....zamieszkały
(imię i nazwisko)
w miejscowości .....oświadczam,
(adres, ulica, nr domu)
że jestem właścicielem / zarządcą / użytkownikiem* nieruchomości.....
(nr ewidencyjny działki)
na której znajdują się niżej wymienione budynki pokryte wyrobami zawierającymi azbest:

Lp.	Rodzaj budynku	Rodzaj wyrobu[1]	Ilość w m^2	Przydatność do dalszej eksploatacji[2]	Przewidywany termin usunięcia
I		II	III	IV	V
1.	**mieszkalny**				
2.	**obora**				
3.	**stodoła**				
4.	**gospodarczy**				
5.	**inne**				

Ponadto składowany jest na działce .....wyrób zawierający azbest –
(nr ewidencyjny działki)
..... w ilości .....m^2 .
(podać rodzaj wyrobu)

.....
(podpis)

Objaśnienia:

***** Niepotrzebne skreślić.

[1] Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

a) płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
b) płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
c) rury i złącza azbestowo-cementowe,

[2] a) dobra
b) zła

<u>Informacja</u>

Obowiązek przekazywania w/w informacji od osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami wynika z art.162 ust.2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U z 2008 r. Nr 25,poz.150 z późn. zm.).